

Rolnummer 2012
Arrest nr. 161/2001 van 19 december 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 3, 2°, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst, gesteld door de Rechtbank van Koophandel te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter M. Melchior, de rechters P. Martens, R. Henneuse, L. Lavrysen, A. Alen en J.-P. Moerman, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter H. Boel, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 30 juni 2000 in zake B. Lunetta en de n.v. Centre Hypothécaire Assurances et Prêts (C.H.A.P.) tegen de n.v. Axa Bank Belgium, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 11 juli 2000, heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 3, tweede lid [lees : 2°], van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst in overeenstemming met de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie verankerd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, in zoverre het ertoe leidt dat een zelfstandig handelsagent wiens agentuurovereenkomst beantwoordt aan de definitie van de handelsagentuurovereenkomst maar die werkzaam is in de sector van de kredietinstellingen, verschillend wordt behandeld ten opzichte van de andere handelsagenten ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Sinds 10 oktober 1992 werkte B. Lunetta als zelfstandig agent met een contract van onbepaalde duur voor de bank IPPA, thans de AXA Bank Belgium. Hij oefende zijn activiteit uit in een agentschap van IPPA, in het kader van de naamloze vennootschap C.H.A.P., waarvan hij gedelegeerd bestuurder was.

Op 18 augustus 1998 heeft de bank IPPA de samenwerking met hem stopgezet wegens onregelmatigheden die zij zou hebben vastgesteld. Zij liet de uithangborden en het informaticamateriaal van het agentschap weghalen en deelde de klanten diezelfde dag nog mee dat het beheer van de verrichtingen was overgeheveld naar de zetel van de bank.

Na tevergeefs de bank IPPA in kort geding te hebben gedagvaard om de voorzetting van de contractuele betrekkingen te verkrijgen en na de mislukte poging om zijn handelsfonds aan de bank over te dragen, heeft B. Lunetta op 12 februari 1999 de bank voor het gerecht gedagvaard om verscheidene opzeggingsvergoedingen te verkrijgen; als argument hiervoor haalde hij aan dat hij het voordeel van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst genoot, hoewel die wet, vóór de wijziging ervan bij de wet van 4 mei 1999, de door kredietinstellingen afgesloten overeenkomsten uitsloot.

Bij een vonnis van 30 juni 2000 heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel op verzoek van de eiser de voormelde prejudiciële vraag aan het Hof gesteld.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 11 juli 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 29 september 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 oktober 2000.

Memories zijn ingediend door :

- B. Lunetta, wonende te 1070 Brussel, Jules Graindorlaan 8, en de n.v. Centre Hypothécaire Assurances et Prêts, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1070 Brussel, Jules Graindorlaan 8, bij op 26 oktober 2000 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Axa Bank Belgium, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 2600 Berchem, Grote Steenweg 214, bij op 13 november 2000 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 13 november 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 28 november 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- B. Lunetta en de n.v. Centre Hypothécaire Assurances et Prêts, bij op 27 december 2000 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Axa Bank Belgium, bij op 28 december 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 20 december 2000 en 28 juni 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 11 juli 2001 en 11 januari 2002.

Bij beschikkingen van 6 februari 2001, 20 maart 2001 en 22 mei 2001 heeft het Hof de zetel respectievelijk aangevuld met de rechters L. Lavrysen, A. Alen en J.-P. Moerman.

Bij beschikking van 13 juni 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 13 juli 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 14 juni 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 13 juli 2001 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. M.-P. Tordoir, advocaat bij de balie te Brussel, voor B. Lunetta en de n.v. Centre Hypothécaire Assurances et Prêts;
 - . Mr. A. Tasiaux *loco* Mr. C. De Meyer, advocaten bij de balie te Brussel, voor de n.v. Axa Bank Belgium;
 - . Mr. S. Taillieu *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en A. Alen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de eisers voor de verwijzende rechter

A.1. B. Lunetta en de n.v. Centre Hypothécaire Assurances et Prêts, afgekort « C.H.A.P. » - hierna de eisers genoemd – gaan ervan uit dat artikel 3, 2° van de wet van 13 april 1995, dat op hen van toepassing is in de versie die voorafgaat aan de wijziging die bij de wet van 4 mei 1999 is aangebracht, discriminerend is doordat het onder meer de door kredietinstellingen met hun agenten afgesloten overeenkomsten uitsloot van de toepassing van de wet. Ze zijn van mening dat de opheffing van die uitsluiting bij de wet van 4 mei 1999 tot doel had een einde te maken aan de discriminatie die de banklobby zonder enige verantwoording had gecreëerd.

A.2. De eisers zijn van mening dat de zelfstandige agenten die in de banksector werken, vergelijkbaar zijn met de andere handelsagenten. Zij onderstrepen dat de uitsluiting geldt voor de agenten van de kredietinstellingen maar niet voor de andere tussenpersonen in de kredietsector, die in principe de wettelijke bescherming genieten.

A.3. De eisers betwisten de stelling dat de verschillende regeling verantwoord is doordat de materie door andere bepalingen zou zijn geregeld. De omzendbrief B93/5 van de Bankcommissie heeft alleen betrekking op de bankinstelling en niet op de handelsagent aangezien de opdracht van de Commissie niet erin bestaat het statuut van die agent te regelen maar de spaarder te beschermen, zoals blijkt uit verklaringen van onder meer de voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999.

A.4. De eisers zijn van mening dat de redenering van het Hof in zijn arrest nr. 20/98 bij analogie moet worden toegepast; in dat arrest heeft het Hof geoordeeld dat de bepaling die de handelsvertegenwoordigers uit de verzekeringssector uitsluit van de werkingssfeer van de wetgeving die van toepassing is op de handelsvertegenwoordigers, discriminerend is. Naar dat arrest werd overigens verwezen tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999.

Memorie van de n.v. Axa Bank Belgium

A.5. De n.v. Axa Bank Belgium – hierna de verwerende partij genoemd – herinnert eraan dat de Bankcommissie reeds in 1968 bepaalde regels had voorgeschreven met betrekking tot de activiteit van de handelsagenten, die zij op 28 juli 1987 geactualiseerd heeft, en dat de Regering het om die reden opportuun heeft geacht voor die agenten in een uitzondering te voorzien. Zij is van mening dat het niet tot de bevoegdheid van het Hof behoort om de opportuniteit van die uitzondering, waartegen destijds overigens geen verzet is gerezen, te beoordelen.

A.6. Op grond van de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999 wijst de verwerende partij erop dat de vertegenwoordiger van de Minister van Justitie heeft vastgesteld dat de wet moeilijk op financiële diensten kan worden toegepast aangezien zij oorspronkelijk bedoeld was voor vertegenwoordigers van producten. Zij voegt eraan toe dat de Regering de volksvertegenwoordigers heeft gewezen op de mogelijke negatieve gevolgen van de toepassing van de wet op de sector van de financiële diensten, aangezien artikel 14 het statuut van de bankagent zelfs zou kunnen verslechteren. Zij onderstreept dat het doel van de wet van 13 april 1995 de omzetting was van de Europese richtlijn 86/653/EEG, die alleen betrekking had op de verkoop van producten, en dat België beslist heeft om de regeling tot diensten uit te breiden, zonder dat daarbij rekening werd gehouden met de specifieke situatie van de bankagenten aangezien zij bij artikel 3 van de werkingssfeer van de wet waren uitgesloten. Zij gaat ervan uit dat de wet op de agentuurovereenkomst niet als dusdanig kan worden toegepast op de banksector en dat op zijn minst contractuele aanpassingen ervan noodzakelijk zijn. Zij stelt ten slotte vast dat verscheidene wetsartikelen niet verenigbaar zijn met bepaalde omzendbrieven van de Bankcommissie aangezien de wet van 4 mei 1999 voor bepaalde sectoren, waaronder die van de kredietinstellingen, in aanpassingen heeft voorzien wat de commissies betreft.

A.7. Volgens de verwerende partij berust de verschillende regeling op de verschillende aard van de functies. De bankagenten beheren andermans kapitaal, namelijk dat van particulieren en ondernemingen dat via de rekening van de agentschappen wordt beheerd, wat impliceert dat die personen en ondernemingen afhangen

van de integriteit van de zaakvoerder van hun agentschap. Het is dan ook verantwoord om hun een bijzondere bescherming toe te kennen.

A.8. Het verschil zou eveneens verantwoord zijn door het feit dat de wet van 13 april 1995 uitgewerkt is op grond van de behoeften van de handelsagenten die hun activiteit uitoefenen in de industrie- en distributiesector en die hoofdzakelijk optreden in gerichte transacties. Daarbij komt dat de meeste richtlijnen van de Bankcommissie de bescherming van spaarders en beleggers tot doel hebben. Hierdoor zijn volgens de verwerende partij de bankagenten niet vergelijkbaar met de andere handelsagenten.

A.9. Subsidiair is de verwerende partij van mening dat de verschillende behandeling gegrond is op een legitiem doel, namelijk de efficiëntie van het geheel van de omzendbrieven van de Bankcommissie te behouden en de veiligheid van het sparen, de bescherming van de bankinstellingen en onrechtstreeks van de klanten blijvend te waarborgen.

A.10. De verwerende partij voegt eraan toe dat de bekritiseerde uitsluiting eveneens verantwoord was doordat een specifieke regeling bestond voor de bankagenten, namelijk de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet en de richtlijn van de Bankcommissie van 21 oktober 1993, die betrekking heeft op de rechtsverhouding tussen de agent en de kredietinstelling waarvoor hij werkt.

Memorie van de Ministerraad

A.11. De Ministerraad herinnert eraan dat de Belgische wet van 13 april 1995 de implementatie is van de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986, die alleen betrekking heeft op transacties in goederen. De wetgever heeft het begrip « agent » verruimd, maar heeft de financiële diensten uitgesloten.

A.12. De Ministerraad onderstreept dat de zelfstandige bankagenten werkzaam waren binnen een pretoriaans kader dat door de Bankcommissie was uitgetekend, en dat zij door de aard van hun activiteit niet kunnen worden vergeleken met de andere agenten die in de verkoop van goederen of van commerciële diensten actief zijn. Hij is van mening dat dit verschil in behandeling verantwoord is.

A.13. De Ministerraad doet verder nog gelden dat de zelfstandige handelsagenten onderworpen zijn aan een soort sociaal statuut terwijl zij hun activiteit in het kader van een contract van handelsvertegenwoordiger kunnen uitoefenen, wat niet het geval is voor bankagenten. Dit zou bevestigen dat zij niet met deze laatste vergelijkbaar zijn.

A.14. Subsidiair voert de Ministerraad aan dat er een redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de bekritiseerde maatregel en het nagestreefde doel, aangezien de agent op grond van het gemeen recht over de inhoud van de overeenkomst kan onderhandelen voordat deze wordt afgesloten.

A.15. De wet van 4 mei 1999 heeft de sociale bescherming van de wet van 13 april 1995 uitgebreid, maar het gaat daarbij om een opportuniteitskwestie waarover alleen de wetgever kan oordelen, zonder dat eruit kan worden afgeleid dat hij grondwettelijk verplicht was dat te doen.

Memorie van antwoord van de n.v. Axa Bank Belgium

A.16. De verwerende partij onderstreept opnieuw de objectieve verschillen die voortvloeien uit de Europese richtlijn en de voormelde omzendbrieven van de Bankcommissie alsmede uit de bijzondere aard van de functie van een bankagent. Zij herhaalt de elementen die de bekritiseerde verschillende behandeling verantwoorden. Zij onderstreept bovendien de verschillen tussen deze zaak en die waarover het Hof in zijn arrest nr. 20/98 heeft beslist.

Memorie van antwoord van de eisers

A.17. De eisers herinneren eraan dat het niet de opdracht is van de Bankcommissie het statuut van de agent te regelen, dat zij met haar omzendbrief B93/5 dat statuut niet kon regelen noch zulke bedoeling had, en dat het bijgevolg geen zin heeft zich af te vragen of de omzendbrief de agent een bescherming waarborgt die

overeenkomt met de wettelijke bescherming aangezien dat soort bescherming bij wet dient te worden gewaarborgd.

A.18. Zij voegen eraan toe dat het argument dat gebaseerd is op de omzendbrief van de Bankcommissie en dat tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 13 april 1995 werd aangevoerd, fout was en dat de andere wetgevingen die de Ministerraad aanvoert evenmin tot doel hebben het sociale statuut van de agent vast te leggen.

A.19. Volgens de eisers kan de betwiste verschillende behandeling niet worden verantwoord door de zogenaamde bijzondere kenmerken van de financiële sector aangezien de wet alleen de « kredietinstellingen » uitsluit en niet de hele financiële sector, wat de discriminatie verergert omdat talrijke andere agenten uit die sector wettelijk beschermd zijn. Op die manier worden categorieën van agenten die allen « beheerder zijn van andermans kapitaal » verschillend behandeld, wat niet kan worden verantwoord, zoals de wetgever heeft erkend bij de aanneming van de wet van 4 mei 1999.

- B -

B.1. De wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst heeft voor dat soort overeenkomst in het Belgische recht een regeling ingevoerd voor onder andere de duur ervan (artikel 4), de verplichtingen van de handelsagent (artikel 6) en van de principaal (artikel 8), de vergoeding van de handelsagent, meer bepaald zijn recht op commissies (artikelen 9 tot 17), de opzegging van de overeenkomst, meer bepaald de verplichting om een opzeggingstermijn in acht te nemen of een compenserende vergoeding te betalen (artikel 18) en de mogelijkheid om de overeenkomst zonder opzegging te beëindigen wanneer uitzonderlijke omstandigheden verdere samenwerking onmogelijk maken (artikel 19). De wet voorziet eveneens in een uitwinningsvergoeding (artikelen 20 tot 23), een concurrentiebeding (artikel 24), een beding van delcredere (artikel 25) en de verjaring van de rechtsvorderingen die uit de overeenkomst zijn ontstaan (artikel 26).

B.2. Artikel 1 van de wet bepaalt :

« De handelsagentuurovereenkomst is een overeenkomst waarbij de ene partij, de handelsagent, door de andere partij, de principaal, zonder dat hij onder diens gezag staat, permanent en tegen vergoeding belast wordt met het bemiddelen en eventueel het afsluiten van zaken in naam en voor rekening van de principaal.

De handelsagent deelt zijn werkzaamheden naar eigen goeddunken in en beschikt zelfstandig over zijn tijd. »

B.3. In zijn oorspronkelijke versie bepaalde artikel 3 :

« Deze wet is niet van toepassing op :

1° de overeenkomsten gesloten met handelsagenten die hun werkzaamheid van tussenpersoon niet met regelmaat uitoefenen;

2° de door de verzekeraars, kredietinstellingen en beursvennootschappen met hun respectieve agenten afgesloten overeenkomsten;

3° de door de handelsagenten gesloten overeenkomsten voor zover zij werkzaam zijn op een effectenbeurs, op andere markten voor effecten en andere financiële instrumenten of op de beurzen voor de termijnhandel in goederen en waren. »

B.4. Bij de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 13 april 1995, werden het 2° en het 3° van artikel 3 opgeheven, zodat de wet voortaan onder meer van toepassing is op de door de kredietinstellingen met hun agenten afgesloten overeenkomsten.

Artikel 4, eerste lid, van de wet van 4 mei 1999 bepaalt echter dat de wet niet van toepassing is op de verbintenissen waarvan de uitvoering in rechte is gevorderd vóór de inwerkingtreding ervan op 12 juni 1999.

De eiser voor de verwijzende rechter, van wie de agentuurovereenkomst met de verwerende partij op 18 augustus 1998 door deze laatste is opgezegd, heeft op 12 februari 1999 voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel zijn rechtsvordering ingesteld. De Rechtbank heeft vastgesteld dat de nieuwe wet in dit geval niet van toepassing was en heeft het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 3, tweede lid [lees : 2°], van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst in overeenstemming met de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie verankerd in de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, in zoverre het ertoe leidt dat een zelfstandig handelsagent wiens agentuurovereenkomst beantwoordt aan de definitie van de handelsagentuurovereenkomst maar die werkzaam is in de sector van de kredietinstellingen, verschillend wordt behandeld ten opzichte van de andere handelsagenten ? »

B.5. In de memorie van toelichting bij de ontworpen wet van 13 april 1995 werd de uitsluiting van de handelsagenten van de kredietinstellingen als volgt verantwoord :

« Voor het rechtstreeks contact met de cliënten doen kredietinstellingen dikwijls een beroep op gevolmachtigde agenten. Hieronder worden personen verstaan die beroepshalve, maar niet op grond van een arbeidsovereenkomst, bevoegd zijn om in naam en voor rekening van een kredietinstelling verrichtingen uit te voeren die behoren tot haar normaal financieel

bedrijf. Zij zijn te onderscheiden zowel van aangestelden die wel op grond van een arbeidsovereenkomst optreden in naam en voor rekening van een kredietinstelling, als van tussenpersonen-makelaars die zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid alleen partijen samen brengen.

Reeds in 1968 had de Bankcommissie in een rondschrijven aan de banken een beperkt aantal regels voorgeschreven in verband met de werking via gevolmachtigde agenten. De commissie heeft het nodig geoordeeld dit rondschrijven bij te werken en heeft in het rondschrijven van 28 juli 1987 een algemeen kader uitgewerkt dat, zowel in het belang van de kredietinstelling als in het belang van de spaarder, de veiligheid beoogt van de financiële verrichtingen die via gevolmachtigde agenten worden gerealiseerd.

Gezien deze bijzondere toestand, acht de Regering het opportuun ook hier een uitzondering te voorzien. » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 355/1, p. 8)

In antwoord op een vraag van een lid van de Commissie voor de Justitie van de Senaat over de reden van die uitsluiting, heeft de Minister van Justitie naar die memorie van toelichting verwezen (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 355/3, p. 98).

B.6. Alleen het feit dat zij hun activiteit in de banksector uitoefenen, volstaat niet om ervan uit te gaan dat de agenten die voor kredietinstellingen werken, niet met de andere handelsagenten kunnen worden vergeleken. Beiden worden belast met het bemiddelen en eventueel afsluiten van zaken namens en voor rekening van hun principaal. De agenten van de kredietinstellingen zouden overigens onder de definitie van artikel 1 van de wet vallen indien artikel 3, 2°, ze niet had uitgesloten.

B.7. Tussen de agenten van de kredietinstellingen en de andere handelsagenten bestaat een verschil dat op een objectief criterium berust : de eerstgenoemden oefenen hun activiteit uit in een specifieke sector en binnen een algemeen kader dat door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen is vastgelegd. Wanneer de wetgever bij de wet van 4 mei 1999 een einde maakte aan de uitsluiting van de agenten van de kredietinstellingen, heeft hij overigens artikel 15 gewijzigd opdat, in de drie sectoren die oorspronkelijk bij artikel 3, 2°, waren uitgesloten, via een in een paritair overlegorgaan gesloten overeenkomst, van de wet zou kunnen worden afgeweken voor wat het bedrag van de commissies en de berekeningswijze ervan betreft (artikel 3 van de wet van 4 mei 1999). Hij heeft het eveneens mogelijk gemaakt dat in de sector van de kredietinstellingen, voor de handelsagent wiens hoofdactiviteit erin bestaat zaken te doen waarvoor hij zichzelf borg stelt, het bedrag waarvoor hij zich aansprakelijk stelt, de commissie kan overstijgen, zonder evenwel hoger te zijn dan het bedrag

dat effectief verschuldigd is door de derde aan de principaal, waarbij de wetgever aldus is afgeweken van de regel van artikel 25 van de wet, dat betrekking heeft op het beding van delcredere (artikel 25, gewijzigd bij artikel 3 van de wet van 1 juni 1999).

B.8. Er dient echter nog te worden onderzocht of het op grond van dat verschil verantwoord was de agenten van de kredietinstellingen van alle bepalingen van de wet uit te sluiten, meer bepaald van die bepalingen waarbij een minimumopzegtermijn wordt opgelegd en die welke betrekking hebben op het recht op een uitwinningsvergoeding.

B.9. Het blijkt niet dat de omzendbrieven van de Bankcommissie waarnaar tijdens de parlementaire voorbereiding werd verwezen, hebben voorzien in specifieke waarborgen voor de agent. Uit het citaat in B.5 blijkt daarentegen dat die omzendbrieven tot doel hadden de belangen van de kredietinstelling en die van de spaarders te vrijwaren. Bovendien zou een omzendbrief geen afbreuk kunnen doen aan een wettelijke regeling. De Ministerraad en de verwerende partij voor de verwijzende rechter geven overigens niet aan in hoeverre die omzendbrieven dwingende bepalingen zouden bevatten die de handelsagent een bescherming bieden die de bescherming die bij de wet van 13 april 1995 aan de handelsagenten is toegekend overbodig of ongeschikt zou maken. De collectieve overeenkomsten waarnaar de wet van 4 mei 1999 zal verwijzen, zijn juridische instrumenten die de wetgever niet in de hand heeft en die niet als verantwoording kunnen dienen voor de weigering, aan de agenten in de kredietsector, van de wettelijke beschermingsregeling die voor de andere handelsagenten geldt.

B.10. De wetten van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet en van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet leggen wellicht verplichtingen op die de agenten in de kredietsector moeten nakomen. Dat betekent echter niet dat die wetten onverenigbaar zouden zijn met de invoering van een juridisch kader zoals dat van de wet van 13 april 1995.

B.11. Het Hof stelt overigens vast dat, hoewel de vertegenwoordigers van de banksector tijdens de hoorzittingen ter voorbereiding van de wet van 4 mei 1999 hebben verklaard dat de wet van 13 april 1995 niet moest noch zou kunnen worden toegepast op de agenten van de banksector, de voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen daarentegen bevestigd heeft dat de omzendbrieven van de Bankcommissie niet tot doel hadden het statuut van de handelsagent te regelen en dat, indien de wet van 13 april 1995 op hen van toepassing

zou worden verklaard, die omzendbrieven zouden moeten worden bijgestuurd (*Parl. St.*, Kamer, 1997-1998, nr. 1423/3, pp. 8 en 3).

B.12. Het kan niet worden ontkend dat de wet van 13 april 1995 tot doel had de Belgische wetgeving aan te passen aan de richtlijn 86/653/EEG van de Raad van 18 december 1986, dat die richtlijn alleen betrekking heeft op de zelfstandige agent die permanent belast is met het tot stand brengen van « de verkoop of de aankoop van goederen » (artikel 1, lid 2) en dat de wetgever aan de Belgische wet een grotere werkingssfeer heeft toegekend door ze uit te breiden tot alle personen die « zaken » - wat eveneens diensten impliceert - bemiddelen en eventueel afsluiten. Hieruit volgt echter niet dat de wetgever de werkingssfeer van de wet willekeurig zou kunnen beperken onder het voorwendsel dat hij ze eerder had uitgebreid.

B.13. Uit wat voorafgaat volgt dat wegens de uitsluiting van de door de kredietinstellingen met hun agenten afgesloten overeenkomsten van de werkingssfeer van de wet, artikel 3, 2°, van de wet van 13 april 1995, vóór de opheffing ervan bij de wet van 4 mei 1999, discriminatoir is.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 3, 2°, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst schendt, vóór de opheffing ervan bij de wet van 4 mei 1999, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het bepaalt dat de wet niet van toepassing is op de door de kredietinstellingen met hun agenten afgesloten overeenkomsten.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 19 december 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior